

Der er stillet forslag om at tilvejebringe hjemmel for at yde tilskud til særligt bevaringsværdige gravminder.

Man har fundet det ønskeligt, at der skabes grundlag for et bedre værn om disse gravminder, da den hidtidige lovgivning ikke har været tilstrækkelig til at hindre at mange gravminder fjernes fra kirkegårdene, når de pågældende gravsteder nedlægges, og at ældre gravminder, som stadig bevares på kirkegårdene, ofte er dårligt vedligeholdt. Der er nedsat en arbejdsgruppe med henblik på at forberede en ændring af lov om vedligeholdelse af kirker og kirkegårde m.v., hvorefter særligt udvalgte, bevaringsværdige gravminder sikres fornøden vedligeholdelse og bevaring.

Til § 21

Bestemmelsen samler de hidtil gældende bestemmelser om bestyrelsen af folkekirkenes faste ejendomme i lov om kirkeres bestyrelse m.m. § 5 og i lov om folkekirkenes lønningsvæsen m.m. §§ 8–10, 12, 13, stk. 1, og 14, stk. 3. Ændringerne i forhold til de nævnte bestemmelser er kun redaktionelle, dog at man ikke har fundet det nødvendigt at opretholde kravet om ministeriets godkendelse af pantsætning af fast ejendom, da denne beføjelse mere naturligt ligger hos provstiuudvalget.

Til § 22

Den foreslåede bestemmelse er identisk med bestemmelsen i lov om folkekirkenes lønningsvæsen m.m. § 14, stk. 1–2.

Til § 23

For så vidt angår bestyrelsen af præsteembedernes kapitaler svarer den foreslåede bestemmelse til lov om folkekirkenes lønningsvæsen § 18, jfr. § 19, stk. 1.

Med hensyn til bestyrelse af kirkerens kapitaler var reglen indtil 1970 affattet således (lov om kirkeres bestyrelse m.m. § 5, stk. 1): »Kirkerens formue bestyres af overtilsynet, dog kan det uden for København overlades menighedsrådet at bestyre kirkenes formue på nærmere af ministeriet fastsatte vilkår«.

I henhold til denne bestemmelse var hovedreglen den, at kirkerens formue bestyredes af stiftsøvrighederne (som overtilsyn for kirkerne), men at der var givet generel dispensation fra denne hovedregel for så vidt angår købstadskirker, idet disse kapitaler bestyredes af menighedsrådet.

Ved lov nr. 260 af 4. juni 1970 blev § 5 i lov om kirkeres bestyrelse ændret til følgende affattelse: »Kirkeministerens fastsætter regler om bestyrelse af kirkerens kapitaler«. Det var hensigten med den ændrede formulering at skabe mulighed for, at der administrativt kunne gennemføres rationaliserende foranstaltninger vedrørende bestyrelsen af disse kapitaler sammenhængende med, at den hidtidige købstadsordning afskaffedes ved kommunalreformen. I kirkeministeriets cirkulære af 15. juli 1970 vedrørende lovændringen blev det fastsat, at kirkerens kapitaler, indtil sådanne nye regler måtte blive fastsat, skulle forvaltes efter de hidtil gældende forskrifter. Der er ikke senere fastsat nye regler, hvorfor retstilstanden stadig er den, at kirkerens kapitaler forvaltes af stiftsøvrighederne, bortset fra de tidligere købstadskirkeres kapitaler. Disse forvaltes stadig af menighedsrådene, dog at der forekommer tilfælde, hvor tidligere købstadskirkeres kapitaler efter aftale mellem vedkommende menighedsråd og stiftsøvrighed er inddraget blandt stiftsmidlerne under stiftsøvrighedens bestyrelse. Efter det oplyste drejer det sig om 10 tidligere købstadsogne.

Under stiftsøvrighedens bestyrelse forvaltes kirkerens kapitaler blandt stiftsmidlerne og tjener dermed som udlånskapital for stiftets kirker. Grundstammen i stiftsmidlernes udlånskapital er tiendeafløsningssummerne, der blev indbetalt i henhold til tiendeafløsningsloven af 15. maj 1903, men langt den største del af kirkerens kapitaler udgøres nu af gravstedskapitaler, dvs. éngangsvederlag, der indbetales for vedligeholdelse af gravsteder i en eller flere fredningsperioder. Summen af kirkerens kapitaler blandt stiftsmidlerne udgjorde pr. 31. december 1982 385.915.184 kr., hvoraf ca. 230 mill. kr. var anbragt i lån til kirker. Tilgangen af gravstedskapitaler til stiftsmidlerne er for årene 1980–82 inkl. opgjort til ca. 110 mill. kr.

Siden stiftsmidlernes udlånsvirksomhed begyndte kort efter tiendeafløsningsloven har rentefoden – såvel indlåns- som udlånsrenten – været 4 pct. p.a.

I betænkningen fra kirkeministeriets økonomiudvalg redegøres på side 59–61 for udvalgets stillingtagen til spørgsmålet om forvaltning af kirkerens kapitaler og stiftsmidlernes udlånsvirksomhed. Udvalget konkluderer, at forvaltningen af kirkerens kapitaler fremdeles bør varetages af stiftsøvrighederne, og at denne forvaltning bør udvides til også at omfatte de tidligere købstadskirkeres kapitaler. Endvidere er det udvalgets indstilling, at stiftsmidlernes rentesats uændret skal være 4 pct. p.a.